

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น

The Study of Learning Outcome Using Five Elements in The Learning Area
of Social Studies Religion and Culture Unit of Dhamma for Mathayomsuksa 1

Nongnakhamwittayakom School Khon Kaen Province

นัฐณภัสสร โสดา (Natnaphatsorn Soda)*

ดร.อังคณา ตุงคะสมิต (Dr.Angkana Tungkasamit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ 2) ศึกษาความรับผิดชอบของนักเรียน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 37 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ จำนวน 12 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินความรับผิดชอบของนักเรียน 4) แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความรับผิดชอบของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความรับผิดชอบ

Keywords : Five Elements Method , learning achievement, responsibility

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The purposes of this research were: (1) to compare the students' learning achievement 2) to study students' responsibility and 3) to study students' opinions towards five elements method In the learning area of social studies, religion and culture Unit of Dhamma for Mathayomsuksa 1 Students . The target group consisted of 37 Mattayomsueksa 1 students at Nongnakhamwittayakom school under the secondary educational service area office 25, during the second semester of the 2011 academic year. The research design was One Group Pretest – Posttest Design . The tools of the study included 12 lesson plans, 12 hours using Five Elements Method, learning achievement test, responsibility observation scale and questionnaires. The collected data were analyzed by arithmetic mean, percentage, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The findings were as follow:

1. the students' learning achievement were significantly different at .05 level which the students' learning achievement after Using Five Elements Method was higher.
2. the students' responsibility after Using Five Elements Method as a whole were at high level.
3. the students' opinions after Using Five Elements Method as a whole were at high level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนของแต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงคือคุณภาพของคนที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการลงทุนทางการศึกษาเป็นการเพิ่มคุณค่าและคุณภาพของมนุษย์ให้สามารถนำความรู้ ความสามารถของตนไปใช้ในการพัฒนาประเทศ (สุขขี ตีสงคราม, 2532) การศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแห่งชาติ ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ทั้งยังมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้านทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้

คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันก่อให้เกิดกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะสำคัญ คือ มีความสุข มีทักษะชีวิต และได้รับการพัฒนาความสามารถเด่นที่มีอยู่เต็มศักยภาพ ตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สังคมทุกสังคมไม่ว่าประชากรมากหรือน้อยต้องการสมาชิกในสังคมที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ เอื้ออาทรต่อกัน ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ในการจัดการศึกษาของชาติได้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติทำให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ แนวโน้มทางด้านวัตถุข้อมูลข่าวสารจึงมีมากกว่าคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) การฝึกใช้ความรู้และเหตุผลเชิงจริยธรรม ตามความคิดเห็นของโคลเบอร์ก (1976 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2536) เป็นการฝึกที่มีความสำคัญที่สุดในการใช้เหตุผลต่าง ๆ ในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้เร็วขึ้น ดังนั้นในการฝึกที่ได้ผลครูควรจะต้องทราบเสียก่อนว่า เด็กมีจริยธรรมในขั้นใดเมื่อทราบแล้วจึงแนะแนวทางขั้นตอนต่อไปเป็นลำดับ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและเป็นคนที่มีความสุขนั้น จะต้องเริ่มจากการแก้ไขพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมทางกาย ทางวาจาและทางใจให้ถูกต้องตามประเพณี วัฒนธรรม กติกา กฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ จำเป็นต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาร่วมกันแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าว เนื่องจากปัญหาเหล่านี้มีผลมาจากสังคมในปัจจุบันเกิดการหย่อนยานในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) การจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีปัญหาคุณธรรมซับซ้อน

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างมาก ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดให้สถานศึกษาได้มีการจัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2546) มีผลให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการปฏิรูปหลักสูตรสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยบูรณาการการสอนจริยธรรมเข้าในวิชาพระพุทธศาสนา และทุกวิชา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากการศึกษาและการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในปัจจุบันโดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากโรงเรียนที่ทำการสอนอยู่นั้น พบว่าผู้เรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอาใจใส่ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น ไม่เอาใจใส่ในการทำการบ้านที่ครูมอบหมาย ขาดความซื่อสัตย์ในตนเอง การไม่ทำเวรประจำวันที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามมา ถือเป็นปัญหาที่สำคัญของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ขาดความกระตือรือร้นที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาตามปรัชญาที่ว่าเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์คือ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สัมผัสโดยตรงและเป็นธรรมชาติมากที่สุด เหมาะสำหรับการสอนทางด้านจริยศึกษาหรือสอนให้คนเกิดความรู้สึกที่ดีขึ้นในจิตใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องพระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น

2. ศึกษาความรับผิดชอบของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น

3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ ในสาระที่ 1 เรื่อง พระธรรมของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรับผิดชอบทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ ในสาระที่ 1 เรื่อง พระธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากขึ้นไป
3. ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ ในสาระที่ 1 เรื่อง พระธรรมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียน 145 คน
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น จำนวนนักเรียน 37 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
2. ตัวแปรในการวิจัย
ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์
ตัวแปรตาม
 - 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 - 2) ความรับผิดชอบของนักเรียน
 - 3) ความคิดเห็นของนักเรียน
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 แผน เวลา 12 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ความหมายหรือนิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ เป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านจริยธรรม คุณธรรม หรือค่านิยมที่ดี โดยการคิดวินิจฉัยตัดสินใจ และสร้างความตระหนักด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นกำหนดและเสนอสิ่งเร้าหรือรูป (Planing of Stimulus) สิ่งเร้าจะต้องเป็นสิ่งที่สัมผัสรับรู้แล้วเกิดอารมณ์ความรู้สึกยิ่งมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าสัมผัสรับรู้แล้วเฉย ๆ ถือว่าใช้ไม่ได้กับวิธีนี้ สิ่งเร้าดังกล่าวนอกจากจะเน้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกแล้วจะต้องแฝงลักษณะความดีและความชั่ว ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับลักษณะคุณธรรมที่ผู้สอนต้องการจะปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน สิ่งเร้าที่ใช้ อาจจะเป็นหลายชุด เพื่อเป็นการย้ำหรือให้ครอบคลุมลักษณะคุณธรรมนั้นอย่างครบถ้วน สิ่งเร้าดังกล่าวนี้ ได้แก่ ข่าว หนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ การสร้างสถานการณ์ นิทาน ประกอบภาพ การแสดงบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร เป็นต้น

2) ขั้นรับรู้หรือวิญญาน (Perceiving) เป็นขั้นที่ผู้เสนอเรื่องราวของสิ่งเร้าจะต้องเสนอละเอียดขึ้น และตั้งคำถามแนะแนวทางการรับรู้ โดยจะต้องทำการควบคุมสิ่งเร้าให้ผู้เรียนได้รับการสัมผัสและรับรู้เข้าสู่ความรู้สึกอย่างแท้จริง สิ่งเร้าใดที่จำเป็นจะต้องรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสรับรู้ได้ ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับรู้ผ่านประสาทรับรู้ที่จริง ๆ เช่น สิ่งเร้าที่จำเป็นจะต้องรับรู้ด้วยการเห็นก็ต้องจัดโชว์หรือแสดงให้เห็นจริง ถ้าต้องการให้รู้สึกก็ต้องให้ชิมจะให้รับรู้ด้วยการฟังจากการบอกเล่าไม่ได้ หลังจากนั้น ผู้สอนจะต้องใช้คำถามแนะแนวทางการรับรู้เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตด้วยการดู การฟัง การจับต้อง การชิมรส การดมกลิ่น เป็นต้น

3) ขั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์การรับรู้หรือเวทนา (Analyzing Synthesizing) ในขั้นนี้จะใช้คำถามต่อเนื่องจากขั้นการรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงหรือสรุปความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของเขาว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เรามีความรู้สึกอย่างไร เช่น

เกลียดหรือกลัว ชอบหรือไม่ชอบ ต้องการให้เกิดขึ้นหรือไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เป็นต้น

ดังนั้น ในขั้นนี้ จึงเป็นขั้นของการใช้คำถามให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ถึงเหตุผลและถามความรู้สึกของผู้เรียน รูปแบบคำถามอาจมี 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) การถามในลักษณะวิเคราะห์ เช่น

- อะไรเป็นเหตุทำให้ผลเช่นนั้น

เกิดขึ้น

- ถ้าไม่ต้องการให้เกิดผลเช่นนั้น

ควรจะทำเช่นใด (เหตุ)

(2) การถามในลักษณะสังเคราะห์ เช่น

- นักเรียนฟัง (อ่าน ดู จับ ชิม)

แล้วรู้สึกอย่างไร

- ในเหตุการณ์นั้นๆ นักเรียนรู้สึก

อย่างไร

คำถามในลักษณะสังเคราะห์เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก ซึ่งการตอบจากความรู้สึกของผู้เรียนในลักษณะดังกล่าว เท่ากับว่า ผู้เรียนกำลังสร้างความรู้สึกต่อเหตุการณ์ขึ้นในจิตใจของเขาส่วนหนึ่งแล้ว

4) ขั้นตัดสินใจว่าดีหรือไม่ดีหรือสัจ (Value Judgement) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนตอบโดยเลือกทางเลือกที่อาจเป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือค่านิยมคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝัง โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าจะรับหรือไม่รับ ภายในจิตใจของเขาเอง คำถามเพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกทางเดินตามครรลองของสิ่งที่ดีงาม หรือตามคุณธรรมที่เป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ที่มี 2 ลักษณะ คือ

(1) เป็นคำถามที่ผู้เรียนจะตอบ

โดยมองถึงการยอมรับของสังคมเป็นหลักในการตอบ

(2) เป็นคำถามที่ผู้เรียนจะตอบ

โดยคิดถึงใจตัวเองเป็นที่ตั้ง

การที่จะให้ผู้เรียนพิจารณานั้น ผู้สอนจะต้องตั้งคำถามช่วยให้ผู้เรียนพิจารณา คำตอบของผู้เรียนในเชิงพิจารณา ส่วนที่ไม่ดีก็เท่ากับว่า ผู้เรียนมีความดีมาตัดสินสิ่งที่เขาได้

5) ขั้นก่อเกิดอุปนิสัยหรือรู้แจ้งคุณธรรมหรือสังขาร (Characterization) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้สอน

ใช้คำถามเพื่อโน้มน้าเอาความถูกต้อง ความดีงาม ความรู้สึกที่ดีหรือคุณธรรมเข้ามาไว้ในจิตใจของผู้เรียน เป็นลักษณะคำถามที่ถามให้ผู้เรียนตอบโดยคิดถึงความรู้สึกและจิตใจตนเองเป็นที่ตั้ง

(1) ผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้

แบบเบญจขันธ์ หมายถึง ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาความรับผิดชอบทางการเรียน และการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง

ความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการทดสอบทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระธรรม โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

(3) ความรับผิดชอบ หมายถึง

ความรับผิดชอบของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ของนักเรียนที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายยอมรับผลการกระทำนั้น และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งวัดจากแบบประเมินความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

(4) ความคิดเห็น หมายถึงความคิดเห็น

ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมเรื่อง พระธรรม ซึ่งวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้

1. ผู้เรียนได้รับความรู้การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์

2. ครูผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง ในการที่จะร่วมกันพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

3. ผู้วิจัยได้รับความรู้ วิธีการ และแนวทาง โดยวิธีจัดการเรียนรู้แบบเบญจชั้นเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) โดยใช้รูปแบบดังภาพประกอบ 1

T_1	X	T_2
-------	---	-------

จากภาพประกอบ 1

T_1 คือ การทดสอบก่อนที่จะจัดกระทำ การทดลอง (Pretest)

T_2 คือ การทดสอบหลังจากที่จัดกระทำ การทดลอง (Posttest)

X คือ การจัดกระทำ (Treatment) (การจัดการ สอนแบบเบญจชั้น)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยแบ่งได้ ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบเบญจชั้น
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน
- แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการดังนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 37 คน ซึ่งแจ้งบทบาทของนักเรียนและบทบาทของ ครูในการเรียนการสอนแต่ละครั้งและทดสอบก่อนเรียน
2. ดำเนินการสอนเรื่องพระธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม โดยใช้รูปแบบ เบญจชั้น จำนวน 12 แผน แผนละ 12 ชั่วโมง

3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากสิ้นสุดการเรียนครบทั้ง 12 แผน โดยใช้แบบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จากการจัดการเรียนการสอนแบบ เบญจชั้น จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์และแปลผล ต่อไป

5. ประเมินความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเบญจชั้น จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ t- test
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียน โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการ เรียนรู้ด้วยรูปแบบเบญจชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนจากการจัด การเรียนรู้ด้วยรูปแบบเบญจชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าในภาพรวมนักเรียนมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัด การเรียนรู้แบบเบญจชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษากิจการจัดการเรียนรู้
แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษากิจการจัดการเรียนรู้

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน พบว่าผล
การศึกษากิจการจัดการเรียนรู้หลังเรียนด้วยการ
จัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระธรรม ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างจากก่อนเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็น
ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ เป็นการจัดการกระบวนการ
การเรียนรู้ที่นำเอาขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอนของเบญจขันธ์มาใช้
ซึ่งจะเน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นในคุณธรรม โดยการควบคุมให้
ผู้เรียนมีการกระทำทางกายและจิตใจ ตามลำดับ ตั้งแต่
การควบคุมสิ่งเร้า (รูป) การรับรู้เข้าสู่จิตใจ (วิญญาณ) ลึกเข้าไปถึง
การวิเคราะห์สภาวะธรรมที่รับเข้ามา (เวทนา) และพิจารณาแฉะและชั่วภายหลังที่วิเคราะห์แล้วว่า ควร
ยอมรับในแง่ใด (สัญญา) แล้วในส่วนที่ยอมรับนั้นตกตะกอน เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกที่ถาวรในจิตใจ
(สังขาร) คุณธรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนับว่าเป็นวิธี
การเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติที่สุดจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (เปรี๊ยะ กุมุท, 2519) และ
ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ มัทธนวนวงศ์วาน
(2530) ที่ได้ศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียน
จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน
จากการสอนเบญจขันธ์ และการสอนปกติ ผลวิจัยพบว่า
ผลการเรียนจริยธรรมจากการทดสอบหลังการเรียน
ของแต่ละวิธีสูงกว่าผลการทดสอบก่อนการเรียนอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่เรียนตามวิธี
เบญจขันธ์มีทัศนคติจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

สูงกว่าที่เรียนจากวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาคำตอบที่พึงประสงค์ทางการเรียน

จากการประเมินพบว่าผลคำตอบที่พึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้รูปแบบเบญจขันธ์ พบว่าในภาพรวมนักเรียนมี
คำตอบที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย (X)
เท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนน
เฉลี่ยสูงที่สุดคือ พฤติกรรมความพร้อมที่จะหาข้อมูล
เพิ่มเติม เท่ากับ 4.46 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
เท่ากับ .80 และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ พฤติกรรม
ด้านการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ
มีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ 4.06 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) เท่ากับ 1.10 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
เบญจขันธ์ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเน้นให้
ผู้เรียนยึดมั่นในคุณธรรม โดยการควบคุมให้ผู้เรียนมี
การกระทำทางกายและจิตใจ ตามลำดับ ตั้งแต่การควบคุม
สิ่งเร้า (รูป) การรับรู้เข้าสู่จิตใจ (วิญญาณ) ลึกเข้าไปถึง
การวิเคราะห์สภาวะธรรมที่รับเข้ามา (เวทนา) และพิจารณา
แฉะและชั่วภายหลังที่วิเคราะห์แล้วว่า ควรยอมรับในแง่ใด
(สัญญา) แล้วในส่วนที่ยอมรับนั้นตกตะกอน เป็นส่วนหนึ่ง
ของความรู้สึกที่ถาวรในจิตใจ (สังขาร) คุณธรรมที่เกิดขึ้น
กับผู้เรียน(เปรี๊ยะ กุมุท, 2519) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย
ของวัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2526) ได้สร้างแบบทดสอบวัด
จริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบทดสอบฉบับนี้วัด
จริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งหมด 3 ด้าน
คือ ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน ความรับผิดชอบ
ในการกระทำของตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

3. ผลการศึกษาคำตอบที่พึงประสงค์ของนักเรียน

จากการศึกษาผลความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้รูปแบบเบญจขันธ์ พบว่าในภาพรวมนักเรียน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ
4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูง
ที่สุดคือฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน มีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ 4.40 มีค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.92 และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ย

น้อยที่สุดคือ นักเรียนสามารถจำแนก แยกแยะข้อมูลได้ มีคะแนนเฉลี่ย (X) 3.81 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.36 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเบญจขันธ์ ถือว่ามีความเหมาะสมกับการสอนด้านจริยธรรม หรือสอนให้คนเรารู้สึกในทางที่ดีขึ้นในจิตใจ เช่นเป็นคนมีศีลธรรม คุณธรรม มีน้ำใจหรือค่านิยมที่ดีงาม ผู้เรียนแต่ละคนจะมองเห็น รู้แจ้งและยอมรับคุณธรรม เข้าไว้เป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ ซึ่งจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมและเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ครูสอนใหม่ มีกิจกรรมที่มีความน่าสนใจส่งผลให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งของจริงและสื่อเอกสาร ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงโดยมีครูให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาขณะ

ปฏิบัติงานหรือทำงานกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างหลากหลาย นักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสช่วยกันอภิปรายและสรุปบทเรียน จำแนก แยกแยะข้อมูลและจัดลำดับข้อมูลได้ สามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหมวดหมู่และเข้าใจบทเรียนมากขึ้น ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ อยู่ในระดับมากโดยดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **ชุดฝึกอบรมการปรับกระบวนทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เปื้อง กุมท. (2519). **ชุดการสอน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรทิพย์ มัททอนวงศ์วาน. (2530). **การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากการสอนเบญจขันธ์ และการสอนปกติ**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิพัฒน์ ปิ่นจินดา. (2531). **การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการใช้การอภิปรายกลุ่ม และการสอนโดยใช้วิธีเบญจขันธ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. (2526). **การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.